

15. เรื่อง มือไม่ถึงชั้น

นายดาโอะ ลาเต๊ะ - ผู้เล่า

ชายหนุ่มสองคนกำลังพูดคุยกัน คนหนึ่งพูดว่า "เฮ้ย ! ฉันรู้สึกซีเกียจจัง ฉันไม่อยากทำอะไรเลย" อีกคนหนึ่งพูดว่า "แล้วเราจะเอาอะไรกินล่ะ" "เราไปขโมยเขากินดีกว่า แล้วแต่ที่ไหน" คนแรกพูด อีกคนพูดว่า "ไม่เอาหรอก ฉันกลัวมันอันตราย" "เฮ้ย ! อย่ากลัวเลย เพียงแต่แก้ทำตามฉันเท่านั้นเอง" ชายคนแรกชื่อ ยูโซ๊ะ เพื่อนเขาชื่อ กาคเอร์ แล้วทั้งสองก็นัดแนะจะไปขโมยบ้านเศรษฐีแห่งหนึ่ง ก่อนไปทั้งสองมีการนัดแนะถึงสัญญาณต่าง ๆ โดยที่ ยูโซ๊ะ บอกให้ กาคเอร์ ตีอะไรก็ได้สักอย่างหนึ่งพอที่จะเป็นสัญญาณให้รู้ว่า มีคนมา

เมื่อไปถึงบ้านเศรษฐี ยูโซ๊ะ วิ่งนำหน้าเข้าไปในบ้าน โดยมี กาคเอร์ เป็นผู้คุ้มทางและคอยให้สัญญาณ ในขณะที่ ยูโซ๊ะ กำลังเปิดประตู กาคเอร์ ได้ยินเสียง "ป้อเราะ ๆ กือรือแจง ๆ" อารามตกใจเลยรีบคว้าเศษกระเบื้องที่อยู่ตรงหน้ามาเคาะเป็นสัญญาณ "แก๊ง ๆ ๆ" ยูโซ๊ะ เมื่อได้ยินสัญญาณก็รีบกระโดดหน้าต่าง โดยที่ไม่ทันจะคว้าอะไรเลย กาคเอร์ บอกว่าอะไรไม่รู้ "กือรือแจง" ยูโซ๊ะ ก็เลยบอกว่า "อัลเลาะห์! กาคเอร์ ก็ข้ามออกแล้ว ทำไมเจ้าไม่ดูให้รู้เรื่องเสียก่อน เจ้านี่เช่่อจริง ๆ"

16. เรื่อง สองเกลอ

นายอาลี โนะ - ผู้เล่า

ชายสองคนเป็นเพื่อนรักกันมาก คนหนึ่งคาบอด อีกคนหนึ่งหูหนวก วันหนึ่งทั้งสองชวนกันไปลากอวนในทะเลโดยไปพร้อมกับชายกันแหลม ชายหูกลาง ชายมือแป และคนอื่น ๆ จำนวนสิบสองคน โดยมีชายหูกลางถือหางเสือ เมื่อเจอฝูงปลา ทุกคนช่วยกันวางอวนเพื่อตักปลา ปรากฏว่าได้ปลาเต็มลำเรือ ปลาจำนวนนี้ต้องแบ่งให้ชาวบ้านที่มาช่วยลากอวนด้วย ตอนแรกชายหูหนวกให้ชายคาบอดเป็นผู้แบ่ง ชายคาบอดบอกว่า "เราจะแบ่งอย่างไรก็ตามเรามองไม่เห็น เจ้านั้นแหละเป็นคนแบ่ง" ชายหูหนวกบอกว่า "ข้าแบ่งไม่ถูก" ต่างคนต่างอึดใจไม่ยอมเป็นคนแบ่ง สุดท้ายให้ชายมือแปเป็นผู้แบ่ง ชายมือแปหยิบปลาขึ้นมาแต่ละครั้งแน่นอนที่สุดต้องหยิบปลาได้มาก แบ่งได้ไม่เท่าไรปลาก็แทบหมดลำเรือ ชายกันแหลมโมโหกระแทกตัวอย่างแรงจนท้องเรือทะเลลุ ชายหูกลางจึงกางใบหูเพื่อรับลมให้เรือเข้าฝั่งได้อย่างรวดเร็ว เมื่อเรือถึงฝั่งทุกคนได้ตระหนักว่า ครั้งต่อไปถ้ามีการแบ่งปลาจะไม่ให้ชายมือแปเป็นผู้แบ่งอีก ต่างคนต่างแยกย้ายกันกลับบ้าน

ส่วนชายคาบอดกับชายหูหนวกชวนกันไปคุหนั่งทะเลสูง และไปนั่งบนครกตำข้าว ก่อนที่หนั่งจะเริ่มก็มีการตีกลองไหว้ครู ขณะนั้นมีชาวบ้านจะมาตำข้าว จึงไล่ทั้งสองคนไปโดยใช้กระตังตีหัวทั้งสองคน ชายคาบอดก็พูดขึ้นว่า "เฮ้ย ! นั่นเขารบกันหรือไง" ชายหูหนวกก็บอกว่า "ไม่ใช่หรอก! หนั่งยังไม่เล่นเลย" ชาวบ้านขับไล่เป็นครั้งที่สองจึงได้รู้ว่าชาวบ้านจะใช้ครก ทั้งสองหนีไปหลบใต้ถุนบ้านหลังหนึ่ง ขณะนั้นที่บ้านดังกล่าวกำลังมีงานจึงมีแขกมาล้างเท้า ชายคาบอดได้ยินเสียง คิดว่าตอนนี้ฝนตกหนัก คนบนบ้านได้ยินเสียงบ่น อยากรู้ว่าเป็นใคร จึงเอาหินจุดไฟแล้วทิ้งลงไปใต้ถุน ชายหูหนวกเมื่อเห็นแสงไฟแวบขึ้นก็คิดว่าฟ้าแลบ ตอนหลังถึงรู้ว่ามิคนแอบดู จึงได้วิ่งหนีไป คราวนี้พบชายคนหนึ่ง ชายคนนี้

ถามว่า "จะไปไหน" ชายตาบอดจึงบอกว่า "มาตุน้ำแล้วฝนตกหนักกลับบ้าน
ไม่ได้" ชายผู้นั้นแปลกใจมากพูดขึ้นว่า "ไหนไม่เห็นมีฝนเลย ฝนก็ไม่ตกมา
นานแล้วด้วย พี่ชายของข้าที่ปลูกไว้ก็เหี่ยวตายหมด"

17. เรื่อง สามสหาย

นายมะรือสะ นิสะ - ผู้เล่า

ชายหนุ่ม 3 คน มีต้องการที่จะเล่นเรือใบ ชายคนที่หนึ่งกันแหลม ชายคนที่สองหูกาง ชายคนที่สามช้ำตามาก ทั้งสามคนพร้อมใจกันจะไปเล่นเรือใบ ชายหูกางพูดว่า "หูของข้านี้สามารถทำเป็นใบเรือได้" ชายคนหูกางจึงเอาหูของเขารับลม คนที่ช้ำตามากนั้นอวดว่าตนสามารถเอาช้ำตามาทำขึ้นได้ คนที่มีกันแหลมได้ฟังดังนั้นรู้สึกโกรธจึงกระแทกกันลงในเรือ "พรุ พรู" เสียงน้ำเข้ามาในลำเรือ เนื่องจากมีรูรั่วน้ำจึงซึมเข้ามา ชายผู้ช้ำตามากก็ควักช้ำตามาแปะควักมาแปะที่รูรั่ว ชายหูกางกล่าวว่า "เฮ้ ! จะให้ไปถึงเร็ว ๆ" จึงจับใบหูพัดทันที "บรู บรู" เสียงลมทำให้เรือแล่นเข้าหาฝั่งโดยเร็ว

ภาคผนวก ข.5

นิทานเข้าแบบ

1. เรื่อง คนโกหกเก่ง (ออแรกไนต์บาซง)

นายมาฆะนอร์ บูแทน - ผู้เล่า

มีพระราชองค์หนึ่ง พระองค์กำลังเสาะแสวงหาคนพูดโกหกเก่ง คือพูดแล้วทำให้คนฟังทุกคนเห็นด้วยและเชื่อตามคำพูดนั้น ปรากฏว่ามีชายคนหนึ่งมาเข้าเฝ้าพระองค์แล้วกราบทูลว่า "มีรอยเท้าของเสืออยู่กลางทะเล หม่อมฉันพูดอย่างนี้ไม่มีใครเชื่อหรือไม่ พระราชาตรัสว่า "เอ! เป็นไปได้อย่างไร รอยเท้าจะไปอยู่กลางทะเลได้อย่างไร" ทุกคนจึงกล่าวหาว่าชายคนนั้นพูดโกหก ชายคนนั้นจึงอธิบายให้ฟังว่า "ทำไมทุกคนไม่เชื่อหรือ ว่ารอยเท้าเสืออยู่กลางทะเล" พระราชาจึงตรัสถามว่า "มีอยู่ที่ไหน ท่านบอกข้ามาสิ" ชายคนนั้นจึงอธิบายว่า "คืออย่างนี้ รอยเท้าเสือดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากมีเสือตัวหนึ่งเอาเท้าไปเหยียบลงบนขี้วัวซึ่งยังแฉะอยู่ เมื่อแห้งแล้วน้ำก็ได้พัดพาขี้วัวก้อนนั้นลงไปในทะเล รอยเท้าเสือจึงไปปรากฏอยู่กลางทะเล" เป็นอันว่าวันนี้ชายคนนั้นเป็นผู้ชนะ

วันรุ่งขึ้นชายคนเดิมก็มาอีกครั้ง เขาได้ท้าพระราชานั้นกันว่าใครจะเป็นคนนั่งหลังก่อน เขาผู้เล่าเรื่องหรือพระราชา โดยวางเงินเดิมพันสามร้อยบาท ชายคนนั้นจึงเริ่มเล่าเรื่องว่า "วันหนึ่งหม่อมฉันเข้าไปในป่าเพื่อจะไปจับนก เมื่อเจอฝูงนกหม่อมฉันก็ใช้แหเหวี่ยงไปยังนกฝูงนั้น ปรากฏว่าได้นกมาจำนวนมากมาย ซึ่งต่างก็พยายามดิ้นรนหาทางออกให้ได้ แต่ก็ไม่มีนกตัวไหนสามารถบินออกนอกแหของหม่อมฉันได้เลย หลังจากนั้นหม่อมฉันก็ไปเจาะรูกว้างพอที่นกเพียงตัวเดียวสามารถลอดช่องนั้นได้ แล้วนกก็บินออก ทีละตัว ทีละตัว ทีละตัว (นาน ๆ เขาจะพูดคำว่า "ทีละตัว" สักครั้งหนึ่ง) ทำให้พระราชาทรงง่วงนอนและบรรทมหลับไป ดังนั้นพระราชาก็เป็นฝ่ายแพ้และต้องเสียเงินไปให้ชายคนนั้นไปสามร้อยบาท

วันรุ่งขึ้นโต๊ะคอเต็บ¹ กำลังปรึกษายูอยู่กับโต๊ะบี่หลัน² โต๊ะคอเต็บ พูดว่า "เฮ้! คุณชายคนนั้นซีเขาไปโกหกเดี่ยว ๆ ได้เงินมาตั้งสามร้อย ไปเราไปโกหกบ้างซี" โต๊ะบี่หลันถามว่า "เอ็งไปกับชวก็แล้วกัน" แล้วทั้งโต๊ะคอเต็บและโต๊ะบี่หลันก็ไปชวนโต๊ะอีหม่าม³ มาอีกคนหนึ่ง ทั้งสามจึงเดินทางไปยังวังของพระราชาทั้งสามคนจึงคิดวางแผนที่จะหลอกพระราชาราชโดยการเล่นมิทาน เมื่อเล่าไปตอนหนึ่งก็ขอให้อีกคนหนึ่งพูดว่า "ฉันรู้แล้ว" เมื่อทั้งสามมาเข้าเฝ้าเรียบร้อยแล้ว พระราชาราชจึงตรัสถามว่า "เฮ้! พวกท่านมาทำไม" โต๊ะคอเต็บเริ่มขึ้นก่อนว่า "หม่อมฉันมีเรื่องแปลกที่จะเล่าให้พระองค์ฟัง" โต๊ะอีหม่ามตอบว่า "ฉันรู้แล้ว" โต๊ะอีหม่ามพูดต่อว่า "นี่เป็นเรื่องจริงขอให้ทุกคนอย่าได้สงสัย" โต๊ะคอเต็บพูดว่า "ฉันรู้แล้ว" โต๊ะบี่หลันพูดว่า "เรื่องที่หม่อมฉันจะเล่าต่อไปนี้ เป็นเรื่องจริงที่สุดทุกคนต้องรับทราบ" โต๊ะอีหม่ามพูดว่า "ฉันรู้แล้ว" พระราชาราชถามว่า "เรื่องอะไรละ" โต๊ะคอเต็บพูดว่า "ฉันรู้แล้ว" โต๊ะบี่หลันกราบทูลว่า "พระองค์ทรงเป็นหนี้หม่อมฉันหนึ่งหมื่นบาท เป็นหนี้โต๊ะอีหม่ามหนึ่งหมื่นบาท เป็นหนี้โต๊ะคอเต็บหนึ่งหมื่นบาทด้วย" พระราชาราชเฉลอตรัสว่า "ฉันรู้แล้ว" ทั้งโต๊ะอีหม่าม โต๊ะคอเต็บและโต๊ะบี่หลันจึงพูดพร้อมกันว่า "ถ้ารู้แล้วก็จ่ายเงินมา" พระราชาราชทรงตกกระไดพลอยโจน ต้องขายที่ดินและทรัพย์สินเพื่อมาชดใช้หนี้จำนวนสามหมื่นบาทให้กับชายทั้งสามคน โดยจ่ายหนึ่งหมื่นบาทต่อคน..

¹ ผู้ช่วยโต๊ะอีหม่าม เป็นผู้อ่านคฤปะห์ (การอ่านคำกล่าวศักดิ์เตือนให้ผู้ฟังได้ระลึกถึงพระเจ้าหรือแดลงการณก่อนละหมาดวันศุกร์)

² ผู้ช่วยโต๊ะอีหม่าม ทำหน้าที่ "อาซาน" หมายถึงการร้องเรียก ชักชวนให้บรรดาลูกบ้านมาละหมาดร่วมกัน

³ ผู้นำในการประกอบศาสนกิจ

2. เรื่อง นกยาง

นางฟ้าดีเมาะ มามะ - ผู้เล่า

- ทาม : นกยางเอ๋ย! ทำไมเจ้าจึงซื้อขิม
 นกยาง : เหตุที่ซื้อขิม เพราะปลาไม่ไหลมา
 ทาม : ปลาเอ๋ย! ทำไมเจ้าไม่ไหลมา
 ปลา : ที่ซื้อไม่ไหลมา เพราะหญ้ามันยาว
 ทาม : หญ้าเอ๋ย! ทำไมจึงยาว
 หญ้า : ที่ช้ายาว เพราะควายไม่กินข้าว
 ทาม : ควายเอ๋ย! ทำไมถึงไม่กินหญ้า
 ควาย : ที่ซื้อไม่กินหญ้า เพราะว่าข้าวท้องอืด
 ทาม : ท้องเอ๋ย! ทำไมจึงอืด
 ท้อง : ที่ซื้อท้องอืด เพราะข้าวกินข้าวดิบ
 ทาม : ข้าวเอ๋ย! ทำไมจึงดิบ
 ข้าว : ที่ซื้อดิบ เพราะไฟไม่ติด
 ทาม : ไฟเอ๋ย! ทำไมจึงไม่ติด
 ไฟ : ที่ซื้อไม่ติด เพราะฟืนมันเปียก
 ทาม : ฟืนเอ๋ย! ทำไมจึงเปียก
 ฟืน : ที่ซื้อเปียก เพราะฝนมันตก
 ทาม : ฝนเอ๋ย! ทำไมจึงตก
 ฝน : เหตุที่ซื้อตก เพราะกบเรียกข้าว
 ทาม : กบเอ๋ย! ทำไมจึงเรียกฝน
 กบ : ที่ซื้อเรียกฝน เพราะงูจะกินข้าว
 ทาม : งูเอ๋ย! ทำไมจะกินกบ
 งู : ที่ซื้อกินกบเพราะว่าเป็นอาหารของข้านะลิ

ภาคผนวก ข.6
นิทานอธิบายเหตุ

1. เรื่อง ช้างกับแม่เสือ

นายเจชะ มะมิง - ผู้เล่า

แม่ช้างตัวใหญ่ เชือกหนึ่งเดินหากินในป่าใหญ่ทางทิศเหนือ ซึ่งเป็นที่อยู่ของเสือแม่ลูกอ่อน บังเอิญช้างเดินไปเหยียบลูกเสือตาย แม่เสือจึงกระโดดมาขวางหน้าและพูดว่า "เฮ้! เจ้าช้าง เจ้าทำอย่างนี้ได้อย่างไร" ช้างตอบว่า "ข้าผิดไปแล้ว ข้าทำผิดทั้ง ๆ ที่บริเวณนี้เป็นอาณาเขตของเจ้า"

เสือกำราม : ช้างเอ๊ย...จงมอบตัวเถิด ข้าจะได้กินเจ้า
เป็นอาหาร

ช้างอ่อนวอนว่า : ยกโทษให้ข้าเถิด ข้าขอเวลาเจ็ดวัน
เพื่อกลับไปให้แม่ลูก แล้วข้าจะกลับมา

เสือกูพูดว่า : ตกลง ไปเถอะ เจ้ากลับไปก่อน

ช้างก้าวรอกยหลังสองสามก้าว แล้วหันหลังกลับไปยังที่อยู่ของตน ระหว่างทางไปพบกับกระเจงตัวหนึ่งซึ่งติดกับดัก ช้างเลยถามว่า "เจ้ากระเจงทำไมจึงมาอยู่แถวนี้ล่ะ"

กระเจงตอบว่า : ข้ามีความทุกข์มากช้างเอ๊ย ข้าต้องถูกจับแน่ ๆ

ช้างสงสารจึงกล่าวว่า : แล้วข้าจะช่วยเจ้าได้อย่างไรล่ะ

กระเจงบอกว่า : ถ้าเจ้าช่วยข้าได้ วันหลังถ้าเจ้าเดือดร้อน
ข้าก็จะตอบแทนบุญคุณเจ้า

ช้างพูดต่อว่า : เจ้าช่วยข้าได้แน่ะ ก็ตัวเจ้าเล็กนิดเดียว

กระเจงตอบว่า : เอ้า! ถ้าไม่ลองดู จะรู้หรือว่าจะได้หรือไม่ได้

ช้างก็ดึงเชือกออกทำให้กระเจงหลุดออกจากกับดัก เมื่อหลุดออกมาแล้ว ช้างก็เล่าเรื่องที่ตนไปก่อเหตุให้กระเจงฟัง แล้วย้ำกับกระเจงว่า "เจ้าช่วยได้แน่ะ ถ้าช่วยไม่ได้ข้าเหยียบเจ้าแบนติดดินแน่" กระเจงตอบว่า "ข้าช่วยได้แน่และจะช่วยจริง ๆ" กระเจงสั่งให้ช้างหมอบลง ตนเองกระโดดไปนั่งบนคอช้าง จากนั้นสัตว์ทั้งสอง

เดินเข้าไปในป่าใหญ่ กระจงบอกให้ช้างหาลูกสวาดมาให้ตน แต่ช้างไม่เข้าใจ จึงถามกระจงว่า "จะเอาไปทำอะไรล่ะ" "ไม่บอกมันเป็นความลับ"

สัตว์ทั้งสองเดินทางต่อไปเรื่อย ๆ ก็พบต้นสวาด ช้างจึงเก็บลูกสวาดไปให้กระจง เมื่อได้จำนวนมากพอแล้ว กระจงถามว่า "แม่เสืออยู่ไหนล่ะ ไปเราไปรอแม่เสือ" สัตว์ทั้งสองเดินทางต่อไปอีกจนกระทั่งถึงทุ่งกว้างซึ่งเป็นอาณาเขตของแม่เสือ

เมื่อครบกำหนดเจ็ดวัน แม่เสือก็นำตามสัญญา เมื่อสัตว์ทั้งสามเผชิญหน้ากัน กระจงพูดกับช้างว่า "เจ้าต้องหมอบแล้วนั่งลง" ช้างทำตาม กระจงจึงคว้าลูกสวาดใส่ปากตนเองแล้วก็เคี้ยวดัง "กร๊อบ ๆ ๆ" เมื่อเสือได้ยินดังนั้นก็เกิดความตกใจวิ่งหนีไปพบลิงกัง ลิงกังถามว่า "แม่เสือนี้อะไรมาล่ะ" เสือบอกว่า "เข้าไปเจอกระจงมา มันเคี้ยวอะไรอยู่ ช้างก็ไม่รู้ แต่ใกล้ ๆ นั้นมีช้างอยู่ ช้างเข้าใจว่ามันกำลังเคี้ยวกระดูกช้าง เจ้าลองคิดดูสิช้างตัวใหญ่ มันยังสามารถกินได้ ทั้ง ๆ ที่ตัวมันเล็กนิดเดียว แล้วมันประสาอะไรกับเราล่ะ" ลิงกังบอกว่า "ถ้าอย่างนั้นช้างก็อยู่ไม่ได้ ต้องหนีไปพร้อมกับเจ้าด้วย" สัตว์ทั้งสองจึงเอาหางมาผูกติดกัน หนีไปหนีมา หางของลิงก็หลุดไปติดกับหางเสือ จนกระทั่งปัจจุบันนี้ลิงกังก็ไม่มีหางอีกเลย ในขณะที่เดียวกันหางเสือก็นานกว่าเดิม

2. เรื่อง ทำไมพระเจ้าจอม

นายอัครชุกร อัคร - ผู้เล่า

สมัยก่อนโน้นพระกับโตะอีหม่ามเป็นเพื่อนกัน พระรูปนี้มีรูปร่างอ้วนท้วน สมบูรณ์ ส่วนโตะอีหม่ามนั้นมีรูปร่างผอมบาง ทั้งสองมักจะไปไหนด้วยกันเสมอ วันหนึ่งมีชาวบ้านมาเชิญเขาทั้งสองให้ไปรับประทานอาหารเนื่องในงานเลี้ยงทำบุญขึ้นบ้านใหม่ หลังจากนั้นก็มีอาการสวดมนต์ขอพรโดยให้พระสวดก่อน พระก็เลยสวดมนต์ว่า "อคมังกินมัง ๆ" (อคม้างกินบ้าง) เมื่อสวดจบโตะอีหม่ามก็สวดต่อว่า "อิมแล้ว อิมแล้ว อิมแล้ว อิมแล้ว" หลังจากทั้งคู่สวดจบแล้ว ไปที่ไหน ๆ เขาทั้งสองก็มักจะสวดอย่างนี้เป็นประจำ สุดท้ายพระก็ผอมลง ๆ ส่วนโตะอีหม่ามอ้วนขึ้น ๆ จนถึงปัจจุบัน โตะอีหม่ามแต่ละคนมักจะมีรูปร่างอ้วนซึ่งผิดกับพระมักจะผอม

3. เรื่อง ทำไมพระไม่แต่งงาน

นายอัครคุชกูร์ อับรู - ผู้เล่า

เหตุที่พระไม่แต่งงานนั้นเรื่องเล่ามีอยู่ว่า พระกับโตะฮีม่ามเป็นเพื่อนสนิทกัน จะกินหรือนอนก็จะกินหรือนอนด้วยกัน อยู่มาวันหนึ่งทั้งพระและโตะฮีม่ามเดินเข้าไปในร้านค้าแห่งหนึ่งพบหญิงสาวแสนสวยคนหนึ่ง พระจึงหันมาถามโตะฮีม่ามว่า "เป็นใจผู้หญิงคนนี้ฉันชอบ แล้วเจ้าล่ะ" โตะฮีม่ามตอบว่า "ไม่ได้ฉันไม่ยอม" ทั้งสองจึงทะเลาะกันแล้วก็มีอาการหงุดหงิด โตะฮีม่ามพูดว่าในเมื่อต่างคนต่างก็ชอบ เอาอย่างนี้ดีไหม เรามาวิ่งแข่งกัน ใครวิ่งเร็วกว่า คนนั้นก็ไป พระตอบตกลง

จากนั้นทั้งสองก็เริ่มออกวิ่งพร้อมกัน ในขณะที่กำลังวิ่งอยู่นั้น พระพูดว่า "ไม่ทัน ๆ ๆ" วิ่งพลางพูดคำว่า "ไม่ทัน" ไปพลาง ในขณะที่โตะฮีม่ามพูดว่า "แค¹ ๆ ๆ" ในที่สุดโตะฮีม่ามเป็นผู้ชนะ โตะฮีม่ามก็ได้หญิงสาวผู้นั้นมาเป็นภรรยา เหตุการณ์ในครั้งนั้นทำให้พระเสียใจมากจึงไม่แต่งงานจนถึงปัจจุบัน

¹ แค ภาษามลายูถิ่น แปลว่า ทัน

4. เรื่อง ที่มาของสาหร่าย

นายอัปคุลซามิค มาหมัด - ผู้เล่า

มีครอบครัวอยู่ครอบครัวหนึ่ง สมาชิกในครอบครัวมีแม่และลูกชายเท่านั้น ลูกชายคนนี้เป็นคนที่ไม่ยอมรับสภาพความยากจนครอบครัวจึงเดินทางไปหากินในต่างแดน จากเมืองหนึ่งไปยังอีกเมืองหนึ่ง จนได้รับประสบการณ์ในการดำรงชีวิต ต่อมาชายหนุ่มก็ได้อภิเษกกับพระธิดาของเมือง ๆ หนึ่งและได้้อยู่กันอย่างมีความสุข

วันหนึ่งพระธิดาทรงชวนสวามีกลับไปเยี่ยมพ่อแม่ ณ ภูมิลำเนาเดิม ชายผู้เป็นสามีบอกว่า "ถ้าจะไปก็ต้องต่อเรือเพราะบ้านของพ่อกับแม่อยู่ติดทะเลริมเขาใหญ่" พระราชาจึงมีพระราชดำรัสสั่งให้ข้าราชการบริพารต่อเรือจนแล้วเสร็จ ชายหนุ่มจึงได้นำเรือออกจากท่า ในพระทัยของพระธิดานั้นทรงคิดว่าชายหนุ่มผู้เป็นสวามีคงเป็นโอรสกษัตริย์ของเมืองใดเมืองหนึ่งแน่ เนื่องจากมีปัญญาชาญฉลาดสามารถพูดคุยสนทนาและแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

เรือได้แล่นมาเรื่อย ๆ จนถึงอ่าวปัตตานี เรือจึงได้เข้ามาเทียบท่าที่ท่าเรือแห่งนั้นจะมีแม่ค้ามาตั้งร้านขายของเป็นประจำ หนึ่งในจำนวนแม่ค้าเหล่านั้น คือ แม่ของชายหนุ่มซึ่งมีอาชีพขายขนมเงินมาตั้งแต่ครั้งกระโน้น มีความเป็นอยู่ตามสภาพของหญิงชรายากจนทั่ว ๆ ไป ผมเผ้ารุงรังเป็นกระเชิง ชายหนุ่มผู้เป็นลูกเมื่อเห็นหญิงชราที่นั่งขายของจึงเกิดความสงสารและได้สั่งให้ข้าราชการบริพารไปช่วยอุดหนุนขนมเงินของแม่ค้าผู้นั้น ด้วยรสชาติที่อร่อยมากและข้าวเรือไม่เคยกินขนมเงินของเมืองปัตตานีมาก่อนจึงอุดหนุนอย่างคึกคัก

ต่อมาชายหนุ่มได้ขึ้นบกและเดินเข้าไปในตลาดผ่านหน้าแผงขายขนมเงินด้วยสัญชาตญาณของความเป็นแม่ ทำให้นางจำลูกชายของตัวเองได้ นางเรียกให้ลูกเข้ามาหา แต่ด้วยความหยิ่งในศักดิ์ศรีและอายต่อข้าราชการบริพารจึงไม่กล้าที่จะยอมรับหญิงชราว่าเป็นแม่ที่แท้จริงของตน หญิงชราผู้นี้ก็ยังยืนยันว่าชายหนุ่มเป็นลูกชายของตน ทหารจึงรู้ว่าแท้จริงแล้วมารดาของลูกเขยกษัตริย์คนนี้อยากจน

หลังจากนั้นหญิงผู้เป็นแม่จึงตามขึ้นไปบนเรือและเล่าประวัติของชายหนุ่มอย่างละเอียด ทำให้ชายหนุ่มอับอายมาก แต่ยังไม่ยอมรับว่าหญิงชราผู้นี้เป็นแม่ ชายหนุ่มได้สั่งให้ทหารขับไล่หญิงชราลงจากเรือ และได้สั่งให้ทหารชักใบเรือแล่นออกจากท่า หญิงชราร้องไห้คร่ำครวญเรียกหาลูกไม้ขาดปาก นางวิ่งตามเรือลำนั้นลงไปทะเล ในที่สุดนางก็จมน้ำตาย ขนมหินที่นางกระเดียดมานั้นก็จมลงไปกลายเป็นสาหร่าย ซึ่งจะปรากฏมากที่สุดในอำเภอบางปู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ส่วนชายหนุ่มเมื่อแล่นเรือไปถึงกลางทะเลก็เกิดพายุหมุนทำให้เรือพลิกคว่ำจมลงไปทะเล เชื่อกันว่าเรือลำดังกล่าวกลายเป็นเกาะ

ภาคผนวก ข.7

นิทานคติ

1. เรื่อง กิลีสมนุชย์

นายฮับเซาะ คาเรมุซอ - ผู้เล่า

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งมีเด็กชายอยู่สองคน ทั้งสองเป็นเพื่อนกัน เด็กชายคนหนึ่งชื่อว่าอือซา วันหนึ่งอือซานำโรตี่จำนวนสามแผ่นมาฝากเพื่อนไว้ เนื่องจากอือซาต้องไปทำธุระที่อื่น พร้อมกับนั้นก็ได้สั่งและกำชับให้เพื่อนเก็บรักษาไว้ให้ดี เมื่ออือซากลับมาเห็นเหลืออยู่สองแผ่น จึงถามว่า "อีกแผ่นหายไปไหน" เพื่อนคนนั้นตอบว่าไม่รู้ แล้วเด็กทั้งสองก็เดินต่อไปอีก พบกับคนที่ เป็นโรคเรื้อน อือซาขอคูอาร์¹ จากอัลลอลูฮู เพื่อให้ชายที่เป็นโรคเรื้อนหายจากโรคร้าย เมื่อชายคนนั้นหายจากโรคแล้ว อือซาก็กถามเพื่อนคนนั้นว่า "ด้วยพระนามของอัลลอลูฮู ผู้ทรงให้ชายคนนั้นหายจากเป็นโรคเรื้อน ใครกินโรตี่แผ่นนั้น" เพื่อนก็ตอบว่า "ฉันไม่รู้"

จากนั้นเด็กทั้งสองก็เดินทางต่อไปถึงไปพบกับคนตาย อือซาก็กขอคูอาร์จากอัลลอลูฮู เพื่อให้เขาฟื้นคืนมา คนตายก็ฟื้นขึ้นมา อือซาก็กถามเพื่อนอีกครั้งหนึ่งว่า "ด้วยพระนามของอัลเลาะห์ผู้ทรงทำให้ชายคนนั้นฟื้นคืนมาได้ ใครกินโรตี่แผ่นนั้น" เพื่อนคนนั้นตอบว่า "ฉันไม่รู้" ต่อมาเด็กทั้งสองก็เดินทางต่อไปอีกพบทองคำ 3 ก้อน อือซาจึงแบ่งทองคำให้เพื่อน 1 ก้อน ตัวเอง 1 ก้อน แล้วพูดขึ้นว่า "อีก 1 ก้อนจะเก็บไว้กับคนที่กินโรตี่แผ่นนั้น" ด้วยความละโมภเพื่อนคนนั้นจึงสารภาพว่า "ฉันเป็นคนกินโรตี่แผ่นนั้นเอง" และขอทองคำก้อนนั้น อือซาจึงให้ทองคำทั้งหมดสามก้อนแล้ว เขาก็กำชับว่าเก็บรักษาให้ดีด้วย สำหรับตัวเขานั้นต้องไปทำธุระที่อื่น

ขณะนั้นมีชายสามคนเดินเข้ามาหาเด็กคนที่กำลังเฝ้าทองคำสามก้อน ชายคนหนึ่งพูดว่า "เราลงมือฆ่าเด็กคนนั้นแล้วเอาทองคำมาแบ่งกันจะได้คนละหนึ่งก้อน" ชายหนุ่มทั้งสามจึงเข้าแย่งทองคำจากเด็กนั้นมาเป็นของตนเอง เด็กคนนั้น

¹ ขอพรจากพระเจ้า

² พระเจ้า

ก็รำพึงรำพันกับตัวเอง "คนทั้งสามได้ทองคำไปฟรี ๆ ไม่ต้องออกแรงทำงานให้เหนื่อย" และแล้วในขณะที่ชายหนุ่มทั้งสามกำลังประชุมกันอยู่ทุกคนมีความรู้สึกหิว แต่ละคนจึงออกเงินกันคนละนิตคนละหน่วยแล้วให้คนหนึ่งออกไปซื้อข้าวผัด สองคนที่เหลือก็ให้อยู่เฝ้าทองคำทั้งสามก้อน

ชายหนุ่มทั้งสองคนที่เฝ้าทองคำมีความคิดว่า "ถ้าหากเราฆ่าคนที่ไปซื้อข้าวหลังจากที่เราได้ข้าวมาแล้ว จากนั้นเราก็แบ่งทองคำก้อนที่เป็นส่วนของเขาคนละครึ่ง" อีกคนหนึ่งก็เห็นด้วยตามนั้น ส่วนชายที่ไปซื้อข้าวเดินไปก็คิดไป "เอ นี่ถ้าเราใส่ยาพิษลงไปในข้าว เมื่อเพื่อนเราทั้งสองนั้นกินก็ต้องตายแน่ ๆ แล้วเราก็จะได้ครอบครองทองคำนั้นคนเดียว" เมื่อคิดได้อย่างนี้แล้วเขาก็เลยรีบไปซื้อข้าว ก่อนอื่นเขาก็กินส่วนที่เป็นของเขาเข้าไปก่อน ส่วนอีกสองห่อนั้นเขาใส่ยาเบื่อหนู เมื่อกลับมาถึง เขาก็ยื่นข้าวสองห่อให้กับเพื่อนที่เฝ้าทองคำ แล้วเพื่อนสองคนนั้นเมื่อรับข้าวมาแล้วก็ลงมือฆ่าเพื่อนคนนั้น หลังจากนั้นเขาทั้งสองก็ลงมือกินข้าวห่อผสมยาพิษ สักครู่หนึ่งเขาทั้งสองก็ทำตามเพื่อนคนที่เขาเองได้ลงมือฆ่าเมื่อสักครู่นี้

2. เรื่อง เจ๊ะมุและเจ๊ะมะ

นายวาแม สาและ - ผู้เล่า

มีชายหนุ่มสองคนชื่อเจ๊ะมุและเจ๊ะมะ ทั้งสองเป็นเพื่อนรักกันมาก โดยเฉพาะในช่วงที่ทั้งสองเรียนอยู่ที่ปอเนาะด้วยกัน ยามกินยามนอนก็มักจะกินและนอนด้วยกัน ด้านการเงินถ้าใครคนหนึ่งไม่มีก็อาศัยเงินของอีกคนหนึ่งเป็น อย่างนี้เป็นประจำ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นของเจ๊ะมุเนื่องจากเขามีฐานะดีกว่าเจ๊ะมะ ต่อมาเมื่อทั้งสองเรียนจบแล้ว ต่างคนก็ต่างแต่งงานมีครอบครัว เจ๊ะมุแต่งงานกับหญิงสาวชาวบรา ซึ่งเป็นชาวเมือง ส่วนเจ๊ะมะแต่งงานกับหญิงสาวชาวชนบทริมเขาบูโด เจ๊ะมุซึ่งมีเดิมมีฐานะร่ำรวยอยู่แล้ว ภรรยาของเขาก็รวยเหมือนกัน ทั้งสองจึงมีเงินพอที่จะซื้อรถยนต์มาใช้หนึ่งคัน ฝ่ายเจ๊ะมะนั้นอาชีพของเขาคือปลูกพืชทำไร่ไปเรื่อย ๆ

ต่อมาเจ๊ะมามีลูกชายคนหนึ่งอายุสิบห้าปี ช่วงเวลานั้นทั้งสองไม่เคยพบกันเลย อยู่มาวันหนึ่งเจ๊ะมุก็คิดถึงเพื่อน เขาจึงได้เดินทางไปหาเจ๊ะมะ เมื่อไปถึงหมู่บ้านก็เที่ยวถามชาวบ้านเรื่อย ๆ จนพบเด็กคนหนึ่งก็เลยขอให้เด็กคนนั้นพาไปยังบ้านของเจ๊ะมะ เมื่อไปถึงเจ๊ะมุกล่าวว่า "เจ๊ะมะ เราทั้งสองไม่ได้พบกันเป็นเวลากี่ปีแล้วละ ! นับตั้งแต่เราจากกันในวันนั้น เราก็ไม่ได้พบกันอีกเลยนะ ตอนนั้นฉันจะจัดงาน มาแกบูละ¹ ที่บ้าน จึงขอเชิญแกไปที่บ้านฉันด้วย" เจ๊ะมะตอบว่า " ไม่มีปัญหา ฉันต้องไปแน่ ๆ เลย"

ก่อนวันงานหนึ่งวัน เจ๊ะมะกับภรรยาก็เก็บผักและผลไม้หลายชนิด เช่น กล้วย มะเขือ ถั่วฝักยาว ซึ่งเป็นผลผลิตที่ได้จากสวนของเขาเอง เมื่อไปถึงบ้านเจ๊ะมุ เจ๊ะมะก็วางของที่ตัวเองนำมาไว้ใต้ถุนบ้าน เจ๊ะมุบอกว่า "ในเมื่อแกมาแล้วฉันขอให้อยู่ต่อสักวันหนึ่งได้ไหมเพื่อช่วยงาน แกไม่ต้องเกรงใจฉันขอ

¹ งานเลี้ยงในโอกาสต่าง ๆ กัน เช่น เข้าสูหนัต แต่งงาน เป็นต้น

ให้เกิดข้อเสียว่าบ้านฉันคือบ้านของแก" วันรุ่งขึ้นเจ้มะก็จะเดินทางกลับ เจ้มุ บอกว่า "เอา เจ้มะ แกอยากได้อะไรเอาไปเลยไม่ต้องเกรงใจ" เจ้มะ จึงหยิบข้าววัลี่ชา ข้าวเหนียวสองห่อ กะละแมสองก้อนใส่ถาด ก่อนกลับบ้านเจ้มุ ก็ไหนเจ้มะรับประทานอาหารก่อน โดยจัดบรรยากาศให้เหมือนที่อยู่ปอเนาะ โดยมีภรรยาของทั้งสองเป็นผู้ปรุงอาหารและทำกับข้าว เมื่อเสร็จสรรพเรียบร้อย ก็ยกมารับประทาน ขณะที่รับประทานอยู่นั้นเขาทั้งสองใช้กะลามะพร้าวแทนช้อน กาบหมากแทนจาน เมื่อทานเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ภรรยาของเจ้มะก็เอาจานชาม ไปล้างแล้วเอากะลามะพร้าวซึ่งใช้แทนช้อนเก็บไว้ในกระบ่าเสื้อ

ระหว่างเดินทางกลับเมื่อไปถึงตลาด ภรรยาของเจ้มะบอกว่า "พี่ น้องจะบอกอะไรอย่างหนึ่ง พี่ต้องทำตามที่น้องแนะนำนะ น้องนั้นทำตามมานานแล้ว" เจ้มะตอบว่า "อะไรล่ะ" ภรรยาตอบว่า "ข้าววัลี่ชาที่พามาฉัน เราเอา ไปขาย ข้าวเหนียวเราก็ขาย กะละแมเราก็ขาย ขายทุกอย่างแล้วเราซื้อจอบ เสียม ขวาน มีคพร้า อย่างละหนึ่งด้าม" เมื่อกลับไปถึงบ้าน ทั้งสองจึงขึ้นไปบน ภูเขา จัดการถางป่า ในระหว่างพักหยุดงานกลางวันภรรยาจึงหยิบช้อนกะลามะพร้าว และกาบหมากเพื่อเตือนให้เจ้มะได้ตระหนักว่า "เจ้มุเขาทำเราได้ พอเขารวย เขาคูถูกเราซัด ๆ" ทั้งสองถางป่าได้มากถึงยี่สิบแปลง ภรรยาเจ้มะพูดว่า "เมื่อไรสวนยางที่เราทั้งสองปลูกครั้งนี้โต คงได้เห็นตีกันล่ะ! เจ้มุเอ๊ย!" และแล้วสวนยางของเขาทั้งสองเจริญเติบโต ทั้งสองช่วยกันกรีดยางและนำไปขาย ปรากฏว่าได้วันละสิบหาบ ทำให้ฐานะของทั้งสองกลายเป็นเศรษฐีประจำหมู่บ้าน ชาวบ้านต่างก็ยกย่องและแต่งตั้งเขาเป็นราชา¹ ในช่วงคั้งกล่าวนี้เองเจ้มะได้ ลูกชายคนหนึ่ง เมื่อบุตรชายของเขาครบอายุสิบห้าปี ซึ่งหมายถึงทั้งเจ้มุและเจ้มะ ไม่ได้พบกันเป็นเวลาสิบห้าปีเช่นกัน เจ้มะก็มีจุดหมายไปถึงเจ้มุ เข็มมุ่งงานมา แกบุญโละของตน เจ้มุซึ่งเป็นคนรวยจึงไม่ได้เดินทางมาล้วงหน้า

¹ สมัยก่อนนั้นในแต่ละหมู่บ้านจะมีราชาเป็นผู้นำ (ผู้เล่า)

เมื่อถึงวันงาน เจ๊ะมะจึงบอกชาวบ้านให้ไปรอรับเจ๊ะมุ ระหว่างทาง เข้าหมู่บ้าน เจ๊ะมะก็ได้เตรียมกล้วย เพื่อทำพิธีต้อนรับเจ๊ะมุอย่างสมเกียรติ โดยส่ง ชาวบ้านแถวนั้นว่า ถ้ามีรถมาก็ให้ถามว่าใช่เจ๊ะมุหรือเปล่า ถ้าเป็นเจ๊ะมุก็ให้เชิญ ขึ้น กล้วย และนำมาที่บ้านของเขา เมื่อเจ๊ะมุมาถึงจึงได้รับการต้อนรับโดยการ เชิญขึ้น กล้วย โดยมีชาวบ้านตั้งแถวต้อนรับ ส่วนภรรยาเจ๊ะมะได้นำกะลามะพร้าว ซึ่งเป็นช้อนสำหรับประทานอาหารในครั้งที่ไปงานบ้านเจ๊ะมุ เมื่อครั้งกระโน้นมาทำ เป็นสร้อยคอโดยใช้ทองคำจำนวนสิบบุกา¹ โดยการสังฆ่างและสลักกะลามะพร้าว ให้เป็นสี่คำและวางตรงกลางห้อยเป็นจี้ของสร้อยคอทองคำดังกล่าว เพื่อนำมา มอบให้ภรรยาของเจ๊ะมุ เมื่อถึงวันงานภรรยาของเจ๊ะมะก็นำสร้อยเส้นนั้นมามอบ ให้กับภรรยาเจ๊ะมุ แยกหรือที่มาในงานทุกคนจำไม่ได้และไม่ทราบว่าจี้สร้อยคอ เส้นนั้นทำด้วยอะไร จะมีก็แต่ภรรยาของเจ๊ะมุเท่านั้นที่สังเกตเห็นแล้วก็จำได้ว่า สิ่งนั้นคือกะลามะพร้าว แต่ก็พูดอะไรไม่ออกเนื่องจากเป็นสิ่งที่ร้าน² มอบให้ ภรรยาเจ๊ะมะจึงพูดว่า "ถ้าไม่มีใครรู้ว่าจี้สร้อยเส้นนี้คืออะไร ฉันบอกให้ก็ได้ คือกะลามะพร้าวตอนที่พี่มะไปกินข้าวที่บ้านเจ๊ะมุ และนี่คือช้อนที่พี่มะใช้ตักอาหาร เมื่อคราวไปที่บ้านเจ๊ะมุ"

ก่อนกลับบ้านเจ๊ะมะก็เดินไปส่งเจ๊ะมุที่ปากทางเข้าหมู่บ้านซึ่งชากลับ เจ๊ะมุก็ไม่ได้นั่งกล้วย เดินไปจนถึงที่รถ เจ๊ะมุพูดว่า "เราทั้งสองไม่ต้องเป็น เพื่อนกันแล้ว เรามาเป็นญาติพี่น้องกันดีกว่า" เจ๊ะมะก็ตอบว่า "ฉันเองนั้นไม่มี ปัญหาหรอกเพราะฉันเองได้อาศัยเพื่อนหลายอย่างในสมัยที่เรียนอยู่ปอเนาะ ด้วยกัน ฉันยินดีเสมอถึงแม้ว่าตอนนี้ฉันจะรวยกว่าเพื่อนก็เถอะ แต่ฉันคิดอยู่เสมอ ว่าเพื่อนเคยมีบุญคุณต่อฉัน ฉันไม่อาจลืมทุกอย่างได้ จึงคิดตอบแทนเพื่อนบ้าง เท่านั้นเอง"

¹ บุกา เป็นหน่วยชั่งน้ำหนักของทองคำ เป็นภาษามลายูโบราณ ปัจจุบันเลิกใช้แล้ว (ผู้เล่า)

² ภรรยาของรายา

3. เรื่อง ชายผู้ถูกเหยียดหยาม

นายฮับเซาะ คาเราะมุซอ - ผู้เล่า

มีชายหนุ่มชื่อโรคสามคน คนหนึ่งเป็นโรคเรื้อน คนที่สองผิวหนังพุพอง เป็นแผลทั่วร่างกาย คนที่สามตาบอดมองไม่เห็น อยู่มาวันหนึ่งคนทั้งสามทนทุกข์ทรมานไม่ไหว จึงไปขอความช่วยเหลือจากชาวบ้าน แต่ชาวบ้านทุกคนที่ชายทั้งสามไปขอความช่วยเหลือกลับถูกรูทรมาน เหยียดหยามเขาทุกคน จนกระทั่งไปพบกับชายแก่คนหนึ่ง ชายผู้เป็นโรคเรื้อนพูดว่า "ท่านสามารถรักษาข้าได้ไหม" ชายแก่บอกว่า "ถ้าจะบอกว่าได้ ข้าก็ไม่แน่ใจ จะบอกว่าไม่ได้ก็ไม่แน่ใจอีกนั้นแหละ อย่างไรก็ตาม ข้าจะลองขอต่อพระเจ้าดู" ชายผู้เป็นโรคเรื้อนอ้อนวอนว่า "ถ้าอย่างนั้นช่วยข้าด้วยเถิด ถ้าข้าหายแล้วข้าจะนมัสการพระเจ้าเป็นเจ้า จะละหมาดจำทำทุกอย่างเพื่อพระเจ้า" ชายแก่พูดว่า "ถ้าอย่างนั้นก็ดี เจ้าจงนั่งลง ข้าจะรักษาให้"

เมื่อรักษาหายแล้ว ชายแก่ก็มอบควายตัวหนึ่งให้ชายคนนั้นเลี้ยง ต่อมาชายแก่คนนั้นก็เดินทางไปที่บ้านของชายที่เป็นโรคผิวหนังพุพอง ชายหนุ่มผู้นั้นกล่าวว่า "เชิญลงมาทางนี้หน่อยครับ" ชายแก่ถามว่า "ทำไมหรือ ! ชายหนุ่มถามว่า "ลุงสามารถรักษาคนที่ เป็นโรคอย่างข้าได้ไหม เพราะข้าทนไม่ไหว ชาวบ้านเขาคูถูกเหยียดหยามเหลือเกิน" ชายแก่พูดว่า "ข้ารักษาไม่เป็น แต่เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ถ้าข้ารักษาหายเจ้าจะต้องนมัสการพระเจ้านะ" ชายหนุ่มตอบตกลง

เมื่อได้รับการรักษาจนหายแล้ว ชายแก่ก็มอบวัวให้ชายหนุ่มตัวหนึ่ง เป็นอันว่าชายหนุ่มคนที่เลี้ยงควายมีฐานะดีขึ้น ชายหนุ่มที่เลี้ยงวัวก็ฐานะดีขึ้นไปด้วย ต่อมาชายแก่คนเดิมก็เดินทางต่อไปไปหาชายตาบอด ถามชายตาบอดว่า "ทำไมเจ้าเดินกระเียบ ๆ อย่างนี้ล่ะ"

ชายตาบอดบอกว่า : ข้าตาบอดมองไม่เห็น

ชายแก่ถามว่า : เป็นมานานแล้วยัง

ชายคาบอด : นานแล้ว ลุงช่วยรักษาข้าได้ไหม
 ชายแก่ : ลุงไม่มีความสามารถแต่ก็จะพยายาม
 ลองช่วยดู

ชายแก่คนนั้นลงมือรักษาจนชายหนุ่มสามารถลืมตาและมองเห็นสิ่งต่าง ๆ
 ได้ ชายแก่จึงมอบแพะให้ตัวหนึ่งเพื่อให้ชายผู้นั้นเลี้ยง แล้วชายแก่ก็จากไป

อยู่มาวันหนึ่งชายแก่คนนั้นปลอมตัวกลายเป็นคนง่อยแล้วไปหาชายหนุ่ม
 ที่ตนเคยรักษาทั้งสามคน คนแรกที่ไปหา คือ ชายที่เคยเป็นโรคเรื้อน พอเดินไปถึง
 รั้วหน้าบ้าน ชายคนที่เคยเป็นโรคเรื้อนร้องห้าม "อย่าเข้ามานะ บ้านข้าไม่ต้อนรับ
 คนเป็นง่อย" ชายแก่ก็เดินต่อไปยังบ้านของคนที่เคยเป็นแผลพุพองก็เจอลักษณะ
 เดียวกัน ถูกห้ามไม่ให้เข้ามาตั้งแต่รั้วบ้าน "คนง่อยบ้านข้าไม่ต้อนรับ อย่าเอา
 โรคง่อยมาติดตัวข้าเลย" สุดท้ายชายง่อยคนนั้นก็ไปบ้านชายที่ตาบอด เมื่อมาถึง
 ประตูรั้วหน้าบ้าน ชายคนนั้นยืนอยู่ที่หน้าค่าง เมื่อเห็นชายง่อยก็กระโดดลงจากบ้าน
 วิ่งเข้ามาสวมกอดและเชิญชวนเข้าบ้าน ชายหนุ่มผู้นั้นกล่าวว่า "โอ้ ! ลุง ลุงมา
 อยู่ที่บ้านข้าเถิด ข้าไม่รังเกียจหรอก เมื่อก่อนนี้ข้าก็เคยเป็นอย่างนี้ เคยทุกข์
 ทรมานมาแล้ว ลุงไม่ต้องขัดเซพเนจรไปไหนหรอก อยู่บ้านข้านี้แหละ ข้าจะรับ
 เลี้ยงเอง"

วันรุ่งขึ้น เมื่อชายผู้นั้นตื่นนอนขึ้นมากลับไม่เห็นชายง่อยผู้นั้นแล้ว และต่อมา
 ได้ข่าวว่าเพื่อน ๆ อีกสองคนที่ปฏิเสธไม่ให้ชายง่อยเข้าไปอาศัยในบ้านนั้นก็กลับกลายเป็น
 เป็นโรคเหมือนเค็มและสัตว์ก็ตายไปจนหมด ส่วนเขาผู้ซึ่งมีจิตเมตตาอันมีทรัพย์เพิ่ม
 มากขึ้นและมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

4. เรื่อง ชายยากจน

นายอาลี โนะ - ผู้เล่า

มีชายยากจนผู้หนึ่งซึ่งนับได้ว่ายากจนที่สุดในเมืองนั้น อยู่มาวันหนึ่ง เขาปรารภกับเพื่อนอีกคนหนึ่งว่า "เอ! เรานี้จะทำมาหากินอะไรถึงจะรวยกับเค้าบ้าง" เพื่อนบอกว่า "เอ! ข้าเองก็ไม่รู้จะบอกเพื่อนได้อย่างไร เอาอย่างนี้ เราไปเป็นทาสรับใช้พระราชินีเพื่อว่าสักวันหนึ่งพระราชินีจะพระราชทานสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นรางวัล" เขาจึงถามว่า "เอ! แล้วจะเข้าเฝ้าได้อย่างไร เสื้อผ้าก็มีที่สกปรก ผุ ๆ ปะ ๆ อย่างนี้ไปเข้าเฝ้าพระราชินีไม่ได้หรอก" ถึงแม้ว่าผุ ๆ ปะ ๆ แต่ต้องสะอาดนะ"

แล้วชายหนุ่มทั้งสองก็ไปเข้าเฝ้าพระราชินี พระราชินีตรัสว่า "เอ เจ้าทั้งสองคนมาเข้าเฝ้าข้านี้มีธุระอะไรพอที่ข้าจะช่วยได้บ้าง" ชายหนุ่มทั้งสองทูลตอบว่า "ข้าพระองค์มีฐานะยากจน ที่มาเข้าเฝ้าครั้งนี้ก็เพื่อขอให้พระองค์ทรงจัดหางานให้ข้าพระองค์ด้วย งานอะไรก็ได้ จะเป็นคนกวาดขยะ ล้างจาน ทำครัว ข้าพระองค์ก็ไม่เกี่ยง ขอให้ได้งานทำ" พระราชินีตรัสอีกว่า "ไม่ได้ ข้าจะให้เหล่าประจักษ์ราชกรณีย์ทำอย่างนี้ไม่ได้เด็ดขาด เป็นการดูถูกดูหมิ่น" เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ข้าจะให้แดงโม แล้วเจ้าทั้งสองจงนำเมล็ดไปปลูก หรือทำอย่างไรก็ได้ จำไว้นะ มนุษย์ทุกคนเกิดมาแล้วต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ อย่ายู่เฉย ๆ แล้วผลสุดท้ายเจ้าจะรวยได้. ชายหนุ่มทั้งสองกราบทูลต่อว่า "ข้าพระองค์ไม่มีที่ดินสำหรับปลูกจะทำอย่างไรพะยะค่ะ" พระราชินีทรงตอบว่า "ปลูกไปเถอะที่ไหนก็ได้เพราะอาณาจักรแห่งนี้เป็นของข้า"

ชายหนุ่มทั้งสองเดินทางกลับบ้าน ระหว่างทางทั้งสองก็ปรึกษากันว่า "เอ! ข้าว่านะ มันเสียเวลาเปล่า ๆ กว่าเราจะปลูก กว่าแดงโมจะเจริญเติบโต และกว่าจะได้ผล มันนานแกล้นไหน แล้วในช่วงนั้นเราจะเอาอะไรกิน แสดงว่าเราจะต้องยากจนต่อไปนะสิ" เพื่อนอีกคนหนึ่งบอกว่า "เอาอย่างนี้"

เราเอาเนื้อแดงโม่มากินดีกว่า" ชายคนนั้นบอกว่า "ไม่ได้ เมื่อเป็นความประสงค์ของพระราชาก็ เราต้องทำตาม" เมื่อถึงหน้าบ้าน ภรรยาที่พูดขึ้นว่า "ถ้าคิดจะเพาะปลูก ไม่จำเป็นถึงขนาดไปเข้าเฝ้าพระราชาก็ได้" ชายผู้นั้นตอบว่า "แต่ฉันว่าฉันจะลองปลูกดูเพื่อว่ามันจะเป็นจริงตามที่พระราชาสั่งไว้"

อีกสองสามวันต่อมาก็มีเศรษฐีห้องแถวอยากจะทำกินแดงโม่ ถ้าไม่ได้กินตอนนี้ ถึงตายก็ตายตาไม่หลับ ราคาเท่าไร หนึ่งร้อยหรือสองร้อยบาท แพงขนาดไหนก็ต้องซื้อมากินให้ได้ นางจึงเดินหาสอบถามไปเรื่อย ๆ ผ่านตำบลแล้วตำบลเล่า จนกระทั่งวันหนึ่งชาวบ้านก็บอกว่า "มีอยู่ลูกหนึ่งซึ่งเป็นแดงโม่ที่พระราชาก็ประทานให้กับชายยากจนอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้ แต่ข้าก็ไม่กล้ายืนยันว่ายังอยู่หรือว่าเขากินไปแล้ว" เศรษฐีคนนั้นก็ไปยังบ้านของชายยากจนแล้วถามว่า "ไหน...แดงโม่ลูกนั้นยังมีหรือเปล่า ถ้ามีข้าจะขอซื้อเจ้าจะขายไหม" ชายผู้นั้นตอบว่า "เอ้า ไหนลองว่ามาซิ ถ้าให้ราคาพอสมควรที่ข้าจะขายได้ ข้าก็จะขาย" เศรษฐีคนนั้นบอกว่า "เอ้า! ข้าขอซื้อในราคาสองร้อยบาท" ชายยากจนคนนั้นคิดว่า "เอ! เงินสองร้อยบาท¹ นี่เราขายแล้ว เราสามารถที่จะนำไปลงทุนหรือทำอะไรก็ได้" ชายยากจนคนนั้นก็ขายแดงโม่ให้กับเศรษฐีคนนั้นไป เมื่อหญิงผู้นั้นผ่าแดงโม่ปรากฏว่าแดงโม่ลูกนั้นซีกหนึ่งเป็นเนื้อแดงโม่ธรรมดา อีกซีกหนึ่งกลายเป็นทองคำ หญิงผู้นั้นก็เอาส่วนที่เป็นเมล็ดนำไปปลูก เมล็ดแดงโม่ที่ปลูกนั้นก็เจริญงอกงาม หลังจากที่ออกลูกแล้วมีชาวบ้านทั่วไปมาถามว่า "นี่เจ้าเอาพันธุ์แดงโม่มาจากไหน หญิงผู้นั้นแก้มองตอบว่า "ข้าเอาจากแดนไกลโน้น ประเทศจีน" ต่อมาไม่นานชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงมีฐานะร่ำรวยขึ้นเนื่องจากได้เอาเมล็ดพันธุ์แดงโม่ลูกนั้นไปปลูก

จะกล่าวถึงพระราชาก็เมื่อระยะเวลาผ่านไปนานพอสมควร พระองค์จึงได้ตรัสถามบรรดาเสนาอำมาตย์ว่า "ชายหนุ่มผู้ยากจนสองคนนั้นขณะนี้มีสภาพความเป็นอยู่อย่างไรบ้าง เอาแดงโม่ที่ข้าได้ให้ไว้ไปปลูกแล้วได้ผลอย่างไร" อำมาตย์มนตรีตอบว่า "เปล่าเลยพะย่ะค่ะ ชายผู้นั้นเอาแดงโม่ขายให้กับเศรษฐีต่างเมือง

¹ สำหรับในสมัยก่อนแล้วเป็นจำนวนเงินที่มากพอสมควร (ผู้เล่า)

ผู้หนึ่งแล้ว ตอนนี้เศรษฐกิจผู้หนึ่งมีฐานะร่ำรวย มีชื่อเสียงโด่งดังขจรไกลไปทั่วโลก"
พระราชินีจึงตรัสว่า "นี่แหละที่คนแก่คนแก่เขาเคยพูดว่า คนจนอย่างไรก็จนอยู่
นั่นแหละ ตรงกันข้ามคนรวยมีความพยายามมานานอะดทนก็ยิ่งจะทำให้รวยยิ่งขึ้น"
เป็นอันว่าชายยากจนทั้งสองนั้นยังคงยากจนตลอดไป

5. เรื่อง ชายสองพี่น้อง

นายเจ๊ะมู มลายา - ผู้เล่า

มีชายหนุ่มสองคนพี่น้อง วันหนึ่งพ่อของเขาให้เงินแก่ชายหนุ่มทั้งสองคน ๑ ละ 1,000 บาท เพื่อเป็นทุนสำหรับไปศึกษาหาความรู้โดยมิได้เจาะจงว่าจะเป็นวิชาอะไร ด้านไหนก็แล้วแต่ขอให้ไปศึกษาหาความรู้เท่านั้น พี่ชายจึงถามน้องว่า "น้องจะไปศึกษาวิชาอะไรหรือ" น้องตอบว่า "น้องจะไปศึกษาวิชาอยู่ยงคงกระพัน คือ แหงไม้เข้า" พี่ชายบอกว่า "พี่ก็จะไปเรียนวิชาอยู่ยงคงกระพัน คือ ยังไม้เข้า เหมือนกัน" แล้วเขาทั้งสองก็เดินทางไปศึกษาเล่าเรียนวิชาที่ปราชญ์จากสำนักที่เปิดสอน สำนักแล้วสำนักเล่า จนถึงสำนักสุดท้าย เมื่อศึกษาครบทุกสำนักแล้วก็พอดีกับจำนวนเงินก็หมดลง เขาทั้งสองจึงเดินทางกลับบ้าน เมื่อกลับมาถึงบ้านผู้เป็นน้องได้ทำการเปิดสำนัก เพื่อดำยทอดวิชาและฝึกให้คนรุ่นใหม่ได้รับความรู้แล้วนำไปใช้ ส่วนพี่ชายของเขา กลับอยู่บ้านเฉย ๆ ไม่ได้ทำอะไรเลย

สำนักของน้องชายตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำแห่งนี้เพื่อความสะดวกในการอาบน้ำละหมาดนั่นเอง วันหนึ่งมีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งลอยมาขวางลำน้ำ ลูกศิษย์ทุกคนต่างก็พยายามชัก ลาก ดึงไม้ต้นนั้นออก แต่ปรากฏว่าไม้ต้นนั้นไม่ขยับเขยื้อนเลย ผู้เป็นน้องจึงคิดถึงพี่ก็ได้ให้ลูกศิษย์ไปตามพี่ชายเพื่อมาช่วยลากไม้ต้นนี้ แต่ชายหนุ่มทั้งสองก็ไม่สามารถทำอะไรกับไม้ต้นนั้นได้ ทั้งสองจึงคิดว่า "เอ! เราทั้งสองนี้ก็มีวิชาความรู้บ้างพอสมควร แต่ทำไมเราไม่สามารถทำอะไรกับต้นไม้ต้นนี้ได้เลย ถ้าอย่างนั้นแสดงว่าเรายังศึกษาได้ไม่หมด "

ผู้เป็นน้องออกเดินทางเพื่อไปหาสาเหตุว่าไม้ต้นนั้นมาจากไหน โดยเดินทางตามลำน้ำในทิศทางทวนกระแสน้ำ ก็ไปพบกับผู้คนที่กำลังจะไปไถนาจึงถามว่า "พวกท่านทราบหรือเปล่าว่าต้นไม้ที่ไปขวางลำน้ำ มาจากไหน" คนพวกนั้นก็บอกว่า "โน้น มาจากต้นน้ำทางโน้น" เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าต้นน้ำจะต้องมาจากภูเขา ชายหนุ่มจึงเดินทางขึ้นภูเขา เขาพบกับสิ่งแปลกประหลาดคือ เขาได้พบเห็นชาวบ้าน

ที่นี้ใช้เสือไถนา เขาจึงพูดกับตนเองว่า "เอ! ชาวบ้านที่นี่เขาแน่จริง ๆ ขนาดสัตว์ร้ายอย่างเสือยังสามารถทำให้เชื่องแล้วนำมาไถนาแทนวัวควายได้"

ชายหนุ่มเมื่อเห็นดังนั้นเขาจึงเดินเข้าไปถามชายแก่คนหนึ่งว่า "นี่ลุง ลุงนี่เก่งจริง ๆ ขนาดเสือยังสามารถนำมาไถนาได้" ชายแก่คนนั้นตอบว่า "เจ้าไม่รู้อะไร ข้าเก่งขนาดนี้ แต่เจ้ารู้ไหม เมียข้ายังหนีไปมีชู้กับเขาเลย" ชายหนุ่มจึงอุทานว่า "โอโห! ลุง จริงหรือเปล่า" ชายแก่ตอบว่า "ถ้าเจ้าไม่เชื่อเราไปคุยด้วยกันมัย" แล้วทั้งสองก็ไปคุย ชายแก่ก็ชี้ไปที่เมียของเขา กำลังระริกระรี่เล่นน้ำอยู่กับชู้รัก เมื่อเห็นทั้งสองเล่นน้ำกันอย่างสนุกสนานแล้วก็มีการเอากิ่งไม้มาปาเล่นมาหยอกล้อกัน ชายแก่คนนั้นจึงแอบหนีไปก่อน ชายหนุ่มก็รวบรวมความกล้าหาญ เอากิ่งไม้ขว้างไปที่ชาย-หญิงคู่นั้น ชายชู้คู่นั้นจึงตะโกนถามว่า "เฮ้ย ใครที่โหนว่ะ ที่กล้ามาทำกับข้าเช่นนี้" แล้วก็รีบขึ้นจากน้ำไล่ชายหนุ่ม

ชายหนุ่มวิ่งหนีอย่างไม่คิดชีวิต เขาพบกระท่อมหลังหนึ่งมีฤาษีอาศัยอยู่ เขาจึงขอความช่วยเหลือจากฤาษีคนนี้ ฤาษีก็ให้ความช่วยเหลือโดยบอกให้ไปซ่อนตัวใต้กะทะใหญ่ ๆ ที่อยู่หลังบ้าน ลักครู่หนึ่งชายชู้ไล่ตามมาถึงก็เลยถามฤาษีคนนั้นว่า "ท่านเห็นคนวิ่งหนีมาทางนี้หรือเปล่า?" "ข้าไม่เห็นหรอก แต่เอ! ข้าเห็นเจ้า ลุกลุกกลน เจ้าไล่เขาทำไมรี" ชายชู้คนนั้นบอกว่า "ก็เขาเล่นหยอกข้าด้วยการเอาไม้ขว้างข้า จะไม่ให้ข้าโกรธได้อย่างไร" ฤาษีจึงบอกว่า "ใจเย็น ๆ ก่อนได้ไหม ข้าจะบอกอะไรสักอย่างหนึ่งเจ้าฟังให้คินะ! "ไม่ได้ ข้าไม่ยอมฟัง คีละ ถ้าข้าพบหนุ่มคนนั้นเมื่อไรข้าจะฉีกเนื้อกินเป็นอาหาร" ฤาษีจึงพูดว่า "ข้าขอละ ฟังข้าก่อน เวย์่อมระงับได้ด้วยกำไมจอมเวทย์ เจ้าทำบาปมามาก เจ้าเป็นผู้พราดเมีย เขามันผิดและบาป" หลังจากฟังแล้วชายชู้คนนั้นก็เกิดความซาบซึ้งและศรัทธา ทำให้โมหะจริตลดลงไปและยอมรับคำสั่งสอนแต่โดยดี จึงเดินจากไป ทำให้ชายหนุ่มคนนั้นกลับบ้านเดิมได้อย่างปลอดภัย

6. เรื่อง เด็กฉลาด

นายยี่หนูย สะอุน - ผู้เล่า

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งมีเด็กชายคนหนึ่ง เขาเป็นเด็กฉลาด เขาได้รับการสั่งสอนมาจากบรรพบุรุษของเขาเกี่ยวกับการเล่นทายปัญหา กล่าวคือ เขาจะจับคนมาตัวหนึ่งมากำไว้ในฝ่ามือแล้วให้ชาวบ้านทายกันว่าคนที่อยู่ในกำมือของเขานั้นมีชีวิตอยู่หรือตายไปแล้ว เมื่อมีคนทายว่า "มีชีวิตอยู่" ก็กำมือเพื่อบีบให้คนตาย ถ้ามีคนทายว่าคนตาย เขาจะคลายมือออกเพื่อที่คนจะได้ไม่ตาย

วันหนึ่งเขาออกไปไถนาพร้อมพ่อของเขา ในขณะที่กำลังไถนาอยู่นั้น ก็มีทหารมาจากวังคนหนึ่งเที่ยวทายปัญหา โดยมีข้อแม้ว่าถ้าใครตอบผิดจะถูกนำใบหน้าพระที่นั่ง ทหารมาถามพ่อของเขาว่า "ท่านทราบไหมท่านไถนาได้กี่รอบแล้ว" พ่อของเขาตอบว่า "ไม่ทราบเพราะไม่ได้นับ" เมื่อได้ยินพ่อตอบเช่นนั้น เขาก็ลุกขึ้นถามบ้างว่า "อะไรพ่อ เขาถามพ่อว่าอย่างไรนะ" พ่อเขาบอกว่า "เฮ้ยเอ็งอยู่เฉย ๆ น้า เคี้ยวเคอะ เคี้ยวเขาจะเอาเอ็งไปฆ่าหน้าพระที่นั่ง" ลูกชายตอบว่า "ฆ่าก็ฆ่าเคอะ อยู่ไปก็ไม่มีประโยชน์อะไร ฆ่าให้ตายมันจะได้รู้แล้วรู้รอดไปเลย" แล้วเด็กคนนั้นก็ถามว่า "นี่พวกท่านมาจากไหน" นายทหารคนหนึ่งตอบว่า "พวกเรามาจากเมืองหางเหนือโน้" "เด็กคนนั้นถามว่า "แล้วพวกท่านรู้หรือเปล่า จากเมืองโน้นมาเมืองนี้ระยะทางที่พวกท่านเดินกี่ก้าว" นายทหารคนนั้นตอบไม่ได้จึงเป็นอันว่าแพ้เด็กคนนั้น

นายทหารเดินทางกลับไปกราบทูลพระราชารว่า "หม่อมฉันเกิดฉลาดหลังแพ้เด็กตัวนี้คิดด้วยคำถามที่ว่าจากเมืองนี้ไปเมืองโน้นระยะทางที่เดินนับได้กี่ก้าว" พระราชาทรงฟังเช่นนั้นก็รับสั่งให้นายทหารไปตามจับเด็กคนนั้นเพื่อเอามาเข้าเฝ้า เมื่อไปถึงก็จะเข้าไปจับ เด็กคนนั้นจึงพูดว่า "ข้าก่อน ฉันจะเข้าเฝ้าพระราชาก็อย่างไรในเมื่อเสื้อผ้าของฉันสกปรกออกอย่างนี้ ฉันจะเข้าเฝ้าพระราชาก็ได้ ฉันต้องมีเครื่องแต่งกายใหม่ ๆ สะอาด ๆ กว่านี้" นายทหารจึงกลับไปทูลพระราชาร

พระราชาก็พระราชทานเสื้อผ้าให้เด็กคนนั้นใส่ เมื่อใส่เสื้อผ้าชุดใหม่เรียบร้อยแล้วก็บอกว่า "ตอนนี้ฉันใส่เสื้อผ้าใหม่แล้ว จะให้ฉันเดินไปอย่างนั้นหรือ ฉันว่ามันไม่เหมาะสมนะ ใส่เสื้อผ้าใหม่ ๆ ทั้งที่ ฉันว่าจะต้องขึ้นไปนั่งบนหลังช้างจึงจะถูก" นายทหารจึงกลับไปทูลพระราชินี พระราชินีจึงพระราชทานช้างให้เด็กคนนั้นเดินทางมาเข้าเฝ้า

เมื่อเดินทางมาถึงพระราชวังแล้ว พระราชาตรัสเรียกให้เด็กคนนั้นขึ้นบันไดมานั่งใกล้ ๆ พระองค์ เด็กคนนั้นกราบทูลว่า หม่อมฉันอยู่ที่บันไดนี้แหละ หม่อมฉันอายุน้อยขึ้นไปนั่งใกล้ ๆ มันไม่สมควร" เขานั่งอยู่ที่บันไดชั้นที่สาม พระราชาตรัสถามปัญหาขึ้นว่า "เจ้ารู้หรือเปล่า นกที่อยู่ในกำมือของข้ายังมีชีวิตอยู่หรือตายไปแล้ว" ปัญหาที่เด็กคนนั้นเคยเล่นมาตั้งแต่เด็ก ๆ แล้วจึงทราบคำตอบได้คือ เด็กคนนั้นไม่ตอบแต่กลับตั้งคำถามให้พระราชาทรงตอบว่า "เข้าแล้วพระองค์ทรงทราบหรือเปล่าว่า ต่อไปหม่อมฉันจะขึ้นไปยังบันไดชั้นต่อไปหรือจะเดินลงไปอยู่ข้างล่าง" พระราชาทรงตอบว่า "เอ ! อย่างนี้ข้าเองก็ไม่รู้ไว้้ย ถ้าข้าบอกว่าคุณเอ็งลง แต่ถ้าข้าบอกว่าคุณเอ็งขึ้น" เด็กคนนั้นทูลตอบไปว่า "นกที่อยู่ในกำมือของพระองค์นั้นก็เหมือนกัน ถ้าหม่อมฉันบอกว่าคุณยังมีชีวิตอยู่ พระองค์ก็จะบีบให้มันตาย ถ้าบอกว่ามันตาย พระองค์ก็จะคลายมือ" พระราชาทรงเห็นว่าเด็กคนนั้นเป็นเด็กฉลาด จึงทรงยกพระธิดาให้อภิเษกสมรสกับเด็กคนนั้น

7. เรื่อง เด็กยากจน

นายยูโก๊ะ ทอเลาะ - ผู้เล่า

มีเด็กชายคนหนึ่งมีฐานะยากจน วันหนึ่งเขาไปยืนดูเด็กคนอื่น ๆ กำลังไปเรียนหนังสือ เขาจึงคิดอยากเรียนหนังสือบ้าง จึงไปขออนุญาตจากผู้เป็นพ่อว่า "พ่อครับ ลูกรู้สึกว่าคุณจะต้องไปเรียนหนังสือเหมือนเด็กอื่น ๆ บ้างแล้วละ อยู่เฉย ๆ อย่างนี้ไม่ได้แน่" พ่อบอกว่า "ลูกจะไปเรียนหนังสือได้อย่างไร เงินหรือสิ่งของสำหรับเป็นค่าเล่าเรียนไม่มีเลย คอยก่อนได้ไหม คอยให้พ่อหาเงินมาสักนิด แล้วพ่อจะไปซื้อข้าวสารมาสักหนึ่งหรือสองลิตร" ลูกชายบอกว่า "เราไปเฉย ๆ อย่างนี้ไม่ได้หรือพ่อ" พ่อบอกว่า "ไม่ได้เพราะเขาถือกันเป็นธรรมเนียม ถ้าหากเราไม่มีอะไรมอบให้กับโต๊ะครู เขาถือกันว่าเรียนรู้อะไรก็แล้วแต่ ลูกจะรู้ไม่แจ่มแจ้ง และจะลืมคำสอนเหล่านั้นง่าย ๆ ลูกชายจึงพูดว่า "แล้วเราจะเอาอะไรไปให้โต๊ะครูเล่าพ่อ" พ่อจึงตอบว่า "ตกลง เราเอาลูกชมพูจำนวนสามผลไปให้ก็แล้วกัน มีชมพูสามผลนี้เท่านั้นที่พ่อจะหามาได้ แต่พ่อขอออกเสียก่อนนะว่าปกติแล้วคนอื่นเขาจะไม่พาไปหรอก ส่วนใหญ่แล้วเขาจะพาข้าวเหนียวหรือกล้วยเท่านั้น"

ทั้งสองพ่อลูกก็เดินทางกลับบ้านโต๊ะครู เมื่อไปถึงโต๊ะครูถามว่า "มาทำไมหรือ" ขณะนั้นเด็กนักเรียนกำลังนั่งเรียนเต็มห้องไปหมด พ่อของเขาจึงตอบว่า "เอ! ฉันจะบอกอย่างไรดี ลูกของฉันเขาอยากมาเรียนหนังสือบ้าง" โต๊ะครูจึงถามว่า "ไหนล่ะค่าเล่าเรียน เจ้าเอาอะไรมา" ชายคนนั้นจึงควักกระเป๋เอาลูกชมพูจำนวนสามผล โต๊ะครูจึงเรียกภรรยาให้เอามาออกมา ชายคนนั้นจึงหยิบชมพูสามผลใส่จาน จากนั้นผู้เป็นพ่อบอกว่า "พ่อจะกลับแล้วนะ ลูกจงเรียนหนังสือให้ดี ๆ นะ" แล้วโต๊ะครูคนนั้นลุกขึ้นไปสอนนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ เมื่อสอนเสร็จแล้วจึงเรียกเด็กคนนั้นเข้ามาแล้วถามว่า "ไหนเอามีหนังสือและสมุดหรือเปล่า" เด็กคนนั้นตอบว่า "หนังสือหรือสมุดอะไรไม่มีหรอก ฉันไม่ได้เอาหนังสืออะไรมาเลย" ด้วยความโมโหโต๊ะครูจึงบอกเด็กคนนั้นว่า "เอาอย่างนั้นนะ ข้าจะสอนแก่เอาบุญเพียงประโยคเดียวเท่านั้น ไม่ว่าแก่ต้องการอะไร"

หรืออยากได้อะไร แกลงกล่าวประโยคนี้ทุกครั้งไป เพราะฉะนั้นแกต้องไปท่อง
ประโยคนี้ให้จำแล้วกัน เอ้าไหนแกลองว่าตามซ้ำสักสามเที่ยวซิ ด้วยพระนามของ
อัลลอฮ์ ลูกชมผู้สามลูก"

หลังจากนั้น เด็กคนนั้นก็ไปท่องจนจำได้แล้วจึงเดินทางกลับบ้านไปบอกพ่อว่า
"พ่อครับ ! ลูกเห็นคนอื่นเขาเรียนหนังสือไม่เหมือนที่ลูกเรียนเลย" พ่อจึงถามว่า
"โต๊ะครูเค้าสอนอะไรลูกบ้างล่ะ" ลูกชายตอบว่า "ก็โต๊ะครูสอนให้ลูกท่องจำว่า
ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ลูกชมผู้สามลูก" พ่อจึงบอกว่า "ช่างเขาเถอะ ในเมื่อ
โต๊ะครูว่าอย่างนั้นลูกก็ต้องทำตามที่โต๊ะครูสอนก็แล้วกัน อย่าลืมนะ" แล้วเด็กคนนั้น
ก็ท่องจำประโยคนั้นอยู่สองสามวันก็จำขึ้นใจ

อยู่มาวันหนึ่งชาวบ้านได้มาเชิญให้ไปละหมาดศพ นักเรียนทุกคนพร้อม
โต๊ะครูก็ไปละหมาดศพกันหมดยกเว้น เด็กชายคนนั้นนั่งอยู่เฉยตาย เขาจึงคิดว่า
"เอ! ฉันจะต้องไปบ้างล่ะ คนอื่นเขาไปกันหมด ฉันจะต้องตามไปด้วยเพื่อที่จะไป
ดูว่าเขาละหมาดศพกันอย่างไร" โต๊ะครูพร้อมกับนักเรียนคนอื่น ๆ ไปกับรถยนต์
ส่วนเด็กชายคนนั้นเดินเท้าตามไป ทันใดนั้นเขาก็เห็นนกคุ้มตายอยู่บนทางเดินจึงพูดว่า
"อ้อ! นกคุ้มตายแล้ว น่าสงสารเหลือเกิน คงไม่มีใครละหมาดศพให้ เอละ ฉันจะ
ละหมาดให้เจ้านกน้อย" แล้วเด็กคนนั้นก็ท่องจำประโยคที่โต๊ะครูสอนเขาคือ "ด้วย
พระนามของอัลลอฮ์ ชมผู้สามลูก ๆ ๆ" ทันใดนั้น "ปรึ๊น ๆ ปรึ๊อ ๆ เสียงนกบิน
จวกเขาไปทำให้เขาตกใจ "ฮ้า! ยังมีชีวิตอยู่! ยังมีชีวิตอยู่" แล้วเขาก็เดินทาง
ต่อไป เมื่อไปถึงบ้านที่โต๊ะครูมาละหมาดนั้นก็ปรากฏว่าโต๊ะครูและนักเรียนกำลัง
เดินทางกลับแล้วเขาจึงแอบเข้าไปซ่อนตัวใต้ถุนบ้าน หลังจากที่ถูกคนกลับหมดแล้ว
เขาจึงค่อย ๆ ตามหลังกลับ พอถึงช่วงกลางคืนโต๊ะครูถามเด็กคนนั้นว่า "เมื่อตอน
กลางวันแกไปไหน แยน่าเด็กคนนั้นตอบว่า "ไปละหมาดศพ" โต๊ะครูจึงถามว่า
"ละหมาดที่ไหนทำไมไม่เห็นละ ใครเชิญแกไป" เด็กชายคนนั้นตอบว่า "ฉันไปเอง
ฉันรู้สึกอยากจะไปฉันก็ไป" โต๊ะครูถามว่า "แล้วแกละหมาดศพที่ไหน" เด็กคนนั้น
ตอบว่า "ฉันละหมาดศพนกคุ้ม แล้วปรากฏว่านกคุ้มตัวนั้นอยู่ ๆ ก็บินหนีไป"

อยู่มาอีกสองสามวันก็มีชาวบ้านเชิญโตะครูไปละหมาดศพอีก ครั้งนี้ก็เหมือนคราวที่แล้วคือโตะครูไม่บอกให้เียนาไปด้วย เมื่อถึงเวลา เด็กนักเรียนคนอื่น ๆ พร้อมกับโตะครูก็พากันไปหมดทุกคน ยกเว้นเียนาเพียงคนเดียว เียนาก็ได้ไปขอร้องโตะครูให้พาเขาไปด้วยแต่ก็ไม่เป็นผลสำเร็จ โตะครูปฏิเสธไม่ให้เขาไปด้วยเด็กขาด โตะครูสั่งว่า "อย่าตามไปนะ ถ้าแกลตามไป เมื่อข้ากลับมาแล้วรู้ว่าแกลตามไป ข้าจะต้องลงโทษแกล" โตะครูพร้อมเด็กนักเรียนคนอื่น ๆ แต่งตัวโดยใช้ชุดยูเบาะห์¹ ส่วนเียนานั้นนุ่งผ้าโสร่งขาด ๆ เพราะเขาเป็นคนจนนั่นเอง ในที่สุดเขาต้องฝืนคำสั่งของโตะครูอันเนื่องมาจากความอยากรู้และเบื่อหน่ายที่จะต้องอยู่คนเดียวเขาจึงเดินตามไป พอเดินไปสักครูหนึ่งก็พบกับซากสุนัขตัวหนึ่ง เอละฉันจะละหมาดให้เจ้านะเจ้าสุนัขน้อย" ดังนั้นเขาจึงทอประกโยคที่ว่า "ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ชมพูสามลูก ๆ ๆ" "โหยง ๆ" สุนัขตัวนั้นก็ลุกขึ้นและวิ่งหนีเขาไป เด็กชายคนนั้นก็เดินต่อไปจนถึงบ้านที่โตะครูพร้อมนักเรียนคนอื่น ๆ ไปละหมาดศพ เมื่อไปถึงนั้นเขาละหมาดศพเรียบร้อยแล้วกำลังจะกลับบ้านพอดี "แต่เอ! เป็นอย่างไรนา ทุกคนไม่เห็นมีใครชวนฉันกลับไปด้วยเลย" เด็กชายคนนั้นก็นึกในใจแต่ข้างแฉะเดินกลับเองก็ได้ไม่เห็นแปลกเลย เด็กคนนั้นจึงเดินตามหลังโตะครูและเด็กนักเรียนคนอื่น ๆ กลับ

คืนหนึ่งโตะครูได้บอกว่า "แกลไม่ต้องไปหาข้านะ เพราะข้ามีธุระที่อื่น" เด็กคนนั้นถามว่า "จะไปไหนล่ะบาอ" โตะครูตอบว่า "ข้าจะไปเมกกะ" เด็กคนนั้นพูดว่า "ฉันไปด้วยนะ ฉันจะไปด้วย" โตะครูตอบว่า "ไม่ได้ แกลไปไม่ได้หรอก" เด็กชายคนนั้นก็พูดว่า "แต่ฉันจะไปให้ได้" โตะครูโมโหจึงพูดด้วยความโมโหว่า "ถ้าแกลจะไปนะ แกลก็ไปปีนต้นมะพร้าวสูง ๆ แล้วกระโดดลงมา" เด็กชายคนนั้นถามว่า "กระโดดลงมาแบบไหนล่ะ" โตะครูตอบว่า "ก็แบบที่ข้าสอนแกลไปนั้นแหละ" โตะครูปีนต้นมะพร้าวแล้วก็อ่าน ๆ ๆ แล้วก็หายตัวไป ส่วนเียนาด้วยความอยากไป เขาจึงปีนต้นมะพร้าวไปจนถึงยอดที่สูงที่สุด เด็กนักเรียนคนอื่น ๆ ได้

¹ ชุดยาวติดกันทั้งเสื้อและโสร่ง

² สรรพนามที่นักเรียนใช้เรียกโตะครู

แต่มองดูแล้วทุกคนก็พูดกันว่า "ตายแล้วแยนา คราวนี้แยนาตายแน่ ๆ" ขณะนั้น เขาก็ขึ้นไปอยู่ปลายยอดสุดของต้นมะพร้าวแล้ว เขาก็ท่องประโยคนั้นว่า "ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ชมพูสามลูก ๆ ๆ" แล้วเขาก็กระโดดหายตัวตามโต๊ะครู ซึ่งได้เดินทางไปก่อนแล้ว ทั้งสองจึงพบกันที่มีสยิดนครเมมกะ โต๊ะครูพูดว่า "เฮีย! แยนาแกมาได้อย่างไร" เด็กคนนั้นตอบว่า "ก็มาตามที่โต๊ะครูสอนฉันนั่นแหละ" ส่วนนักเรียนคนอื่น ๆ ต่างคนต่างโกลาหลอลหม่านเพราะไม่รู้ว่าแยนาหายไปไหน ทั้งสองคือโต๊ะครูและแยนาก็ได้ร่วมกันละหมาดพร้อมกันที่มีสยิดแห่งนั้น หลังละหมาดเสร็จ โต๊ะครูก็กลับบ้านโดยที่ไม่บอกกล่าวให้แยนาารู้ตัว แยนาจึงตามหาจนทั่วมีสยิด แต่ก็ไม่พบ เขาคิดว่า "เอ! สงสัยโต๊ะครูกลับบ้านไปนานแล้ว ฉันจะกลับบ้านบ้างละ ดีกว่ากลับไปเรียนหนังสือคืนนี้ไม่ทัน จะถูกลงโทษอีก" ดังนั้นเขาจึงขึ้นไปบนต้นไม้ใหญ่ ต้นหนึ่งแล้วกล่าวว่า "ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ชมพูสามลูก ๆ ๆ" แล้วก็หายตัวไป มาถึงพอดีโต๊ะครูกำลังสอนนักเรียนคนอื่น ๆ อยู่ โต๊ะครูก็ถามว่า "เอ! นี่แกกลับมาด้วยหรือแยนา หลังจากการสอนคนอื่นเสร็จแล้ว แยกไปหาข้าที่ห้องหน่อยนะ" หลังจากนั้นแยนาก็พบโต๊ะครู โต๊ะครูจึงถามว่า "แกกลับมาได้อย่างไร" แยนาก็ตอบว่า "ก็มาบอสอนฉันว่า ด้วยพระนามของอัลลอฮ์ ชมพูสามลูก ๆ ๆ" ฉันก็ว่าตามและผลปรากฏอย่างที่โต๊ะครูเห็นและรู้อยู่นั่นแหละ"

เมื่อนักเรียนคนอื่น ๆ รู้เช่นนั้นก็ท่องจำจนขึ้นใจแล้วก็ขึ้นไปบนต้นไม้แล้วก็กระโดดลงมาเพราะทุกคนอยากจะไปเมกกะกันทั้งนั้น (การไปแสวงบุญ ณ นครเมกกะที่ประเทศซาอุดีอาราเบีย เป็นบัญญัติข้อที่ห้าในหลักการปฏิบัติของศาสนาอิสลาม กล่าวคือมุสลิมทุกคนจะต้องไปแสวงบุญที่นครเมกกะ ถ้าหากเขาผู้นั้นมีทรัพย์สินเงินทองเพียงพอสำหรับค่าเดินทางและค่าใช้จ่ายในระหว่างประกอบศาสนกิจ-ผู้แปล) แต่ปรากฏว่าทุกคนที่ขึ้นไปบนต้นไม้แล้วกระโดดลงมา ตายหมดทุกคน

8. เรื่อง ตาบอดเพื่อนแท้

นายอาลี โนะ - ผู้เล่า

มีชายตาบอดสองคน คนหนึ่งตาบอดตาใสและอีกคนหนึ่งตาบอดสนิท ชายทั้งสองชวนกันไปชอทาน ก่อนที่จะออกไปชอทาน ทั้งสองได้มีการแบ่งพื้นที่ เพื่อที่จะได้แยกย้ายชอทานได้สะดวก แล้วมีการนัดแนะว่าจะมาพบกันอีกครั้ง ตอนเที่ยงวัน หลังจากทั้งสองได้แยกย้ายไปแล้ว พอถึงเที่ยงวันต่างก็มาพบกัน ชายตาบอดตาใสถามว่า "เฮ้! เอ็งหามาได้เท่าไร? ข้าได้ยี่สิบบาท" ส่วนชายตาบอดสนิทบอกว่า "ข้าได้มาสี่ห้าบาท เฮ้ย! คนไม่ค่อยมี วันนี้ช่วยจริง ๑" จากนั้นทั้งสองก็เดินทางกลับบ้าน ระหว่างทางทั้งสองได้ไปพักศาลากลางทุ่ง ชายตาบอดตาใสพูดว่า "นี่ก็มีคั่วแล้ว นอนค้างคืนที่นี่เอาไหม" ชายตาบอดสนิทตอบว่า "เฮ้! ตกลง" ตกคือชายตาบอดตาใสลุกขึ้นนั่งแล้วพูดว่า "เอ๊ะ! ข้าไม่รู้ว่ามันเป็นอะไร ทำไมรู้สึกปวดท้อง ข้าไม่รู้จะทำอย่างไรช่วยนวดท้องให้ข้าหน่อยสิ แล้วข้ารู้สึกหิวน้ำด้วย ช่วยไปเอาน้ำให้ข้าหน่อยสิ" ชายตาบอดสนิทก็ลงจากศาลาเพื่อตักน้ำที่บ่อ ชายตาบอดสนิทมองอะไรก็ไม่เห็น แต่ด้วยความสงสารเพื่อนก็พยายามคลำทางไปจนได้ ส่วนชายตาบอดตาใสวางแผนไว้ในใจว่าต้องไปปลุกเจ้าตาบอดสนิทให้ตกลงไปในบ่อให้จงได้ ชายตาบอดสนิทถูกผลักตกลงไปในบ่อ ส่วนชายตาบอดตาใสก็กลับบ้าน

ขณะนั้นเองก็มีผีสองตน คนหนึ่งเป็นผีเรือน อีกคนหนึ่งเป็นผีภูเข่า ทั้งสองมาพบกันและพากันมาพักที่ศาลานั้นด้วย ทั้งสองคุยถึงเรื่องอาหารการกิน ผีเรือนบอกว่า "อาหารของข้าคือมนุษย์ โดยที่ข้าจะเข้าไปกินทุกวัน" ผีภูเข่าก็สนับสนุนว่า "นั่นนะสิ ข้าดูเอ็งอ้วนท้วนสมบูรณ์" ผีเรือนคุยต่อไปว่า "อาหารของข้ามันไม่ต้องห่วง ตอนนี่ข้าสะสมไว้เรียบร้อย เดือนสองเดือนข้างหน้าข้าไม่ต้องลำบากแล้ว" ผีภูเข่าพูดขึ้นว่า "ผิดกับข้า ตอนนี่ผอมโซ อาหารการกินแทบไม่ได้กิน และข้าไม่อยากทำตัวเหมือนอย่างแก แต่เอ็งรู้ไหม ข้ากินอะไร